

HODINKY V ČIERNOM PRIEMYSELNÝ KOMPLEX ROLEX V ŽENEVE

Mnohí si mesto Ženeva, preplnené zaujímavou historickou i súčasnou architektúrou, s veľkým počtom sídiel medzinárodných organizácií, ale aj s prekrásnou prírodnou scenériou v blízkosti Álp, spoja s produkciou hodín. Hodinárstvo a zlatníctvo má v meste tradíciu od 18. storočia. K najznámejším a najväčším producentom hodín patrí Rolex, ktorý ich ročne produkuje okolo trištvrte milióna.

O výrobe

Neobyčajný luxus za závojom čiernych skiel, to je imidž koncernu Rolex, ktorý združuje niekoľko podnikov zameraných na rôzne komponenty hodínok. V Ženeve sú tri areály, kde v jednom vyrábajú náramky, v ďalšom puzdra a ciferníky, na tretom mieste sa hodinky kompletizujú a testujú. Firma bola založená v Londýne (1905) Hansom Wilsdorffom a v roku 1919 ním bola prenesená do centra Ženevy. V roku 1960 začali stavať dve 8-podlažné budovy centrály v ženevskej priemyselnej časti Acacias, ktoré sa v rokoch 1978 - 1995 postupne dopĺňali o ďalšie výrobné i administratívne objekty. Realizácia zámeru majiteľov firmy o vlastnej výrobe komponentov to vyžadovala. V Acacias je dnes svetová centrála Rolex, ktorej rekonštrukcia sa ukončila v r. 2006. Objekty

administratívy boli nadstavané a postavené 4 výrobné objekty, pod strechou ktorých prebieha spájanie komponentov privedených z jednotlivých výrobní, kontrola a testovanie presnosti i odolnosti hodínok, balenie a expedícia do celého sveta. Výroba prebieha v extrémne čistom prostredí a činnosť prevádzajú väčšinou ženy.

Produkcia v druhom areáli Chêne-Bourg je orientovaná na jemnú výrobu ciferníkov, prípadne so vsádzaním vzácných kameňov. Objekty tu vystavali v rokoch 1998 - 2000 a čierna farba ich zasklenej fasády sa stáva identitou firmy. Najväčší, tretí areál koncernu je v priemyselnej zóne Ženevy - Plan-les-Ouates (výstavba prebiehala v 2001 - 2006) s gigantickou plochou 5 futbalových ihrísk - 26 tis. m². Tri 11-podlažné objekty, z toho je 5 podlaží podzem-

ných, sú paralelne zoradené a spojené komunikáciou. Podlahová plocha je 157 tis. m² a vo výrobe je umiestnených 1 700 strojov, pracuje tu 1 500 zamestnancov. Výroba začína v imponantných skladoch v podzemných podlažiach (kde sme mali česť nakuknúť) plných vysokých regálov (uchovávajúcich 30 tis. kusov komponentov). Do tejto zóny sa dostanete len cez sieťkový skenovací systém kontroly zamestnancov. Zaujímavosťou je tiež dvojčka „30 tisícového“ skladu, ktorá je navrhnutá ako poistka, aby sa nečakalo s výrobou, napríklad v prípade neočakávaných havárií. Samozrejme, že pohyb je automatizovaný a konveyor behá po 4 km dlhej koľajničke. Z obrovských priestorov (aký to paradox pri výrobe tak malých hodínok) výroba pokračuje v zlievárni a neskôr v leštičke kovov.

1, 2 - Čierny kolos pre hodinky (lokality Plan-les-Ouates)

Majitelia trvali na vlastnej produkcii zlata a zliatin, aby mali záručenú kvalitu. Že sa im to opláti, Rolex kvantitatívne dokazuje - je najväčší používateľ zlata v krajine [1, 3]. Vyššie spomínané výrobné kroky boli prevažne automatizované.

Človek nastupuje ďalej, najmä v laboratóriách a pri kontrolách, diagnostike chýb, pri vývojových problémoch. Kontrola kontroluje kontrolu - tak prebieha výroba a niet sa čo čudovať, veď kvalita rolexiek je záručená.

K architektúre

Rolex, predstavuje obraz do istej miery tradičný, ale aj moderný zároveň. Ak má byť architektúra funkčná, jej tvorba musí rešpektovať činnosti, pre ktoré je navrhovaná. Potom aj výraz môže byť čistý. Aj takto by sme mohli charakterizovať povahu modernej architektúry. Architektúra, kde forma je výsledkom priestorového výrazu komponentov zorganizovaných logicky, v závislosti od potrieb funkčnosti, racionalnosti vo výrobnom procese a od kon-

štrukčnej racionality. Je to krédo, adoptované architektmi pri návrhu priemyselného komplexu Rolex v Ženeve. Dá sa diskutovať o tom, že kreativita je možná len v malej miere, veď architektúra je „len“ formou organizácie výroby a racionálneho konštrukčného riešenia. To nás vedie (a aj autorov) k objaveniu asketického architektonického štýlu [2].

Charakter komplexu Rolex nereprezentuje len tradíciu v priemyselnej architektúre. Napriek honosnosti a ste-

3 - Vnútroblokové priestory so zelenou oživujú strohú architektúru;

4 - Výrazne jednoduché úpravy okolia nadväzujú na asketický výraz architektúry

5 - Hmotovo zaujímavé riešenie vrchných podlaží objektu s umiestnením reštaurácie;

6 - Hmotu administratívnej budovy v zelenom symbolizuje jednotu s logom firmy

rilnosti zároveň prispieva k naplneniu polyfunkčnosti územia.

O architektúre

Areál Rolex vytvára neutrálny priestor s rigoróznymi dimenziami vyplývajúcimi z konštrukcie skeletu, vyhovujúci multifunkčnosti a zároveň dosahujúci silné geometrické formy. Tomuto výrazu zodpovedá tiež „obal“ objektov, navrhnutý tak, aby rešpektoval potreby presvetlenia priestorov, ale aj efektívnosti konštrukcie. Mohlo by sa zdať, že výsledok je súčtom nalinkovaných ekonomických a funkčných požiadaviek. To je ale iba jedna strana mince, výsledok je aj výrazom túžby po diskretnosti a zdržanlivosti, ktorá sa intenzívne prejavuje a transformuje „hlas formy do zvuku značky“ [2].

Švajčiarske hodinársky priemysel (možno lepšie je povedať kumšt, umenie, ktoré viac vystihuje precíznú prácu v tomto odvetví) je celosvetovo známy a značka Rolex patrí k najexkluzívnejším. Spoločnosť, jej duch, stavovské sebavedomie (esprit de corp) - hrdosť nepodstupí nekvalitu, pričom kvalita je automaticky používaná hodnota - nie cieľ. Z toho vyplýva odmietanie veľkej reklamy prostredníctvom okázalej architektúry, ktorá by svojim spôsobom narušila ich chránené prostredie, a ktorá pre tak silného výrobcu ani nie je potrebná. Neodmysliteľnou súčasťou

nevýrobnej stratégie podniku je úroveň pracovného a relaxačného priestoru. Rolex to je všadeprítomný duch koncernu s kvalitou prostredia na všetkých stupňoch. Vedenie spoločnosti si dôsledne stráži spolupôsobenie medzi ekonomiou, technológiou, efektívnosťou a dobrými vzťahmi zamestnancov. Kvalitné korporátne prostredie zahŕňa okrem plôch relaxu reštauráciu, multimediálny priestor, exteriérové prestávkové plochy a strešné záhrady.

Areál je koncipovaný veľkoryso, čo do objemov výrobných, skladových a administratívnych, avšak vzdialenosti medzi jednotlivými objektmi sú minimalizované, ale s maximálnym doriešením exteriérových plôch. Kompozícia objektov je kompaktná, logicky výškovo zvyraznená je hmota administratívnej časti vedenia. Estetické zjednotenie a globalizácia (v rámci firmy) sú zdôraznené závojom hladkých fasád s tonovanými tmavými sklami, podľa potreby transparentnými a translucenými vo výrobných častiach a transparentnými zeleno tonovanými (farba vyplývajúca z firemného emblému) v administratívnej časti.

Architektonická forma sa nesie ako echo z pôvodných objektov v Chêne-Bourg z roku 1956 (fasáda z hliníkových profilov s vertikálnymi nosnými prvkami, šedo tonované zasklenie, skelet, multifunkčné priestory). Prínosom

systému bola rýchla, efektívna výstavba vďaka použitiu presných konštrukčných prvkov a modulovej koordinácie.

Záver

V priemyselných zónach (Plan-les-Ouates, Chêne Bourg a Acacias) navrhli architekti Ateliéru architektúry R. Brodbeck & J. Roulet veľké komplexy s architektúrou z exteriérového pohľadu presne nalinkovanou ako švajčiarske hodinky a flexibilnú v interiéri. Pri komplexe Rolex dosiahli mestský i priemyselný výraz v jednote s vyspelou sofistikovanou technológiou, čo spoločne vytvára emblém moderného jemného priemyslu dotvoreného príjemnými vonkajšími úpravami, pod ktoré sa podpisali Oxalis architectes paysagistes associations Sàrl.

Doc. Ing. arch. Ján Ilkovič, Ph.D.,
Ing. arch. Lubica Ilkovičová, Ph.D.
FA STU Bratislava
Foto: archív autorov

Literatúra:

- [1] Buchanan, N.: Inside Rolex. In: Watch Time, 2006, s. 104 - 114
- [2] Nemeč, M.: Brodbeck & Roulet. Mulgrave Vic., Images Ph. Group, 2008, s. 255, ISBN 9781864702446 1864702443
- [3] Rolex Industrie. In: www.architecture-construction.ch